

PS538

КОНСУЛТИРАНЕ ПРИ СУИЦИДНИ КРИЗИ

Актуал.: Протокол №5/28.09.22г. на УНС-ЦХН

Лектор: Доц. д-р Румен Бостанджиев

АНОТАЦИЯ

Обучението по тази дисциплина запознава студентите с многообразните житейски ситуации, при които възниква риск от суицидни действия. Изясняват се индивидуално психологичните, междуличностните и социалните корени на суицидното мислене и готовността за суицидно действие. Анализират се социологическите и медицинските данни за честотата и разпространението на суицидните опити по света и в България. На основата на този анализ се представя системата от превантивни и директни терапевтични мерки, които могат да се предприемат за разпознаване на суицидния риск и ефективно противодействие на суицидните опити. Обект на специално внимание са специфичните подходи, които се предлагат в мрежите за спешна психологична помощ при суициден риск – „hot-line services“, както и националният ни опит в „Телефона на доверието“, разкрит през 1990 г. към БЧК. Коментират се различните възможности за превенция и помощ при суициден риск в медицинската практика, образованието и социалното дело, като се предлагат прагматични набори от техники и интервенционни стратегии.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Да предостави базисно разбиране за същността, предпоставките и конкретните проявления на суицидното поведение, както и за конкретните възможности то да бъде овладяно чрез специализирана психологична помощ. Предоставят се възможности за овладяване на конкретни практически умения за разпознаване на суицидния риск и интервенция при реална суицидна заплаха.

Постигането на тези цели предполага при успешно завършване на този курс, студентите да притежават компетентност за:

- Разпознаване на суицидния риск в различна среда – училищна, семейна, професионална..
- Прилагане на различни подходи, стратегии и психологически методи за овладяване на суицидното поведение и предотвратяване на суицидните действия.
- Терапевтична подкрепа след суициден опит с цел предотвратяване на следващи прояви на самонараняване и друго самодеструктивно поведение

ПРЕДПОСТАВКИ

За успешното овладяване на тази дисциплина е необходимо студентите да имат базисни познания по психология и консултативна практика, придобити в процеса на бакалавърската им подготовка по психология или други сродни дисциплини.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

Специалност	Статут	Кредити	Дистанционно обучение				Редовно обучение			Задочно обучение		
			прис.	л	с	общо	л	с	Общо	л	с	Общо
ОКС-магистър Психологично консултиране	Задължителна учебна дисциплина	4					л	с	Общо	л	с	Общо
							20	20	40	20		20

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Тема 1. Същност на суицидното поведение. Мотиви, динамика и социални последици.

Обзор на темата за суицида. Мотиви и основни проявления на суицидното поведение.

Епидемиологически данни за разпространението на суицидните действия по света и при различните социални групи. Социални последици..

Тема 2. Индивидуално психологични причини за самоубийствата и опитите за самоубийство.

Суицидни опити при установяване на злокачествени заболявания

Роля на психиатричните заболявания и факторите от индивидуалния живот.

Тема 3. Междуличностни причини за суицидни действия..Любовни драми, ревност, изоставяне и несподелена любов. Ключови дефицити на емоционални и социални умения, които стоят в основата на суицидните опити от любовни мотиви. Разширено суицидно действие, включващо и посегателство върху живота на други хора

Тема 4. Социално-икономически причини за суицидни действия.Съвременни варианти на икономическа безизходица при неспособност за погасяване на кредити, ипотечи и пр.

Тема 5. Суицидни действия, продиктувани от други социални мотиви – феноменът „камикадзе“ и терористичните самоубийства.

Тема 6. Разпознаване на суицидния риск. Данни от фамилната история, свързани с повишен суициден риск. Индивидуално-психологични индикатори за повишен суициден риск. Грешки в медикаментозната терапия на депресивните състояния като предпоставки за повишаване на суицидния риск.

Тема 7. Загубата на смисъл в живота, социалната изолация и икономическата безпомощност като фактори за повишаване на суицидния риск.

Тема 8. Подходи за предотвратяване на суицидния риск, фокусирани върху застрашената личност
Проява на емпатия и съпричастност, изследване на алтернативите, отклоняване на вниманието и създаване на конкретни непосредствени ангажменти.

Тема 9. Поведение при суициден риск от сътрудник на „Телефон на доверието“. Възможности за съдействие от страна на звената за спешна психиатрична помощ.

Тема 10. Дългосрочна психологична помощ при лица и семейства с преживени суицидни опити.

Превенция на повторни опити за суицид

Тема 11. Психопрофилактика на суицидния риск.

Профилактика на суицидния риск в здравните заведения . Поведение при съобщаване на диагноза с неблагоприятен изход. Информирание и работа с близките на пациент със заболяване в терминален стадии.

Тема 12. Етични аспекти на евтаназията. Аргументи в подкрепа и против подобни действия от страна на служители в сферата на помагащите професии.

Тема 13. Палативни грижи при лица в терминално състояние. Групи за самопомощ. Съдействие на семействата с лица в терминален стадии на тежки заболявания

Тема 14. Психо-образователни програми за стратегическа превенция на суицидния риск.

Тема 15. Ключови емоционални и социални компетентности за ефективно справяне с житейски кризи и загуби. Изграждане на индивидуално-психологични компетентности за стресоустойчивост.

Тема 16. Психологична работа с двойки с тежки травматични отношения, създаващи риск за насилствени суицидни действия по ревностови подбуди.

Тема 17. Създаване на подкрепяща социална и професионална среда за ефективна подкрепа при природни бедствия, социални сътресения и други ситуации на тежки загуби и кризи.

Тема 18. Израстване в ситуация на загуба и криза. Ризилиънс – ключови фактори за превръщане на кризата в предпоставка за индивидуално и общностно израстване и развитие

Тема 19. Обобщение на наученото по време на обучението в дисциплината и отговор на индивидуални въпроси.

Тема 20. Обобщение, дискусии и коментари по специфични въпроси, поставени от студентите.

КУРСОВА ЗАДАЧА

Предлага се списък от индивидуални задачи за всеки студент, които се разработват през семестъра. Защитата се провежда в края на семестъра.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Критерии за оценка на студентите е проявения от тях задълбочен интерес в областта. Акцентира се не толкова върху демонстрация на паметови възможности, колкото върху способността на обучаваните за концептуално осмисляне на изучаваната материя, самостоятелно търсене и систематизиране на нова информация, творческо осмисляне на ежедневни ситуации през призмата на нови теоретични постановки и емпирични факти.

Оценяването става чрез писмен изпит, при който студентите развиват своята теза по изтеглен изпитен въпрос.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Психиатрия, учебник за ВУЗ, одобрен от МОН., под ред. на проф. Дрозда Писева, Първо издание, 2005г. , издателство Арсо – Асен Петров“, София
2. Лиза Ранкин, „Доктор УМ – Научни доказателства за лечебната сила на мисълта“, СофтПрес – ООД, 2014

3. Лоурънс Шулман, Изсухването да се помага на индивиди, семейства и групи. Фондация „Невронауки и поведение“, София, 1994.
4. Национална Програма “Превенция на самоубийствата в Република България 2013 – 2018 година” [Suicide%20Prevention%202013-2018.pdf](#)
5. Психичното здраве на европейците — в светлината на прожекторите [europa.eu/rapid/press-release_IP-08-933_bg.pdf](#).
6. Епидемиологично проучване на опитите за самоубийства в република България, д-р Владимир Наков, [ncphp.government.bg/files/Suicide_VI_Nakov_2015_NCPHA.ppt](#)
7. Темата за самоубийството и за отговорността на медиите в три примера [http://www.dnevnik.bg/analizi/2016/06/21/2780746_temata_za_samoubiistvoto_i_za_otgovornostta_na_mediite/](#)
8. Ръководство за ранно откриване на тревожност и депресия в първичната помощ. [http://www.bgmental.info/sites/default/files/Rukovodstvo%20OPL%20with%20annexes.pdf](#)
9. Comprehensive Textbook of Suicidology, Ronald W. Maris, Alan L. Berman, Morton M. Silverman, Guilford Press, New York, London, 2000
10. Suicide: Strategies and Interventions for Reduction and Prevention, Stephen Palmer, Routledge, New York London, 2008.
11. Understanding and Preventing Suicide: The Development of Self-Destructive Patterns and Ways to Alter Them, Kristine Bertini, Praeger, 2009.

КОНСУЛТИРАНЕ ПРИ СУИЦИДНИ КРИЗИ

Лектор: Доц. Д-р Румен Бостанджиев

1. Същност на суицидното поведение. Мотиви и основни проявления на суицидното поведение. Епидемиологични данни за разпространението на суицидните действия по света и при различните социални групи. Социални последици.
2. Индивидуално психологични причини за самоубийствата и опитите за самоубийство. Суицидни опити при установяване на злокачествени заболявания. Роля на психиатричните заболявания и факторите от индивидуалния живот.
3. Междуличностни причини за суицидни действия. Любовни драми, ревност, изоставяне и несподелена любов. Ключови дефицити на емоционални и социални умения, които стоят в основата на суицидните опити от любовни мотиви. Разширено суицидно действие, включващо и посегателство върху живота на други хора
4. Социално-икономически причини за суицидни действия. Съвременни варианти на икономическа безизходица при неспособност за погасяване на кредити, ипотeki и пр.
5. Суицидни действия, продиктувани от други социални мотиви – феноменът „камикадзе“ и терористичните самоубийства.
6. Разпознаване на суицидния риск. Данни от фамилната история, свързани с повишен суициден риск. Индивидуално-психологични индикатори за повишен суициден риск. Грешки в медикаментозната терапия на депресивните състояния като предпоставки за повишаване на суицидния риск.
7. Загубата на смисъл в живота, социалната изолация и икономическата безпомощност като фактори за повишаване на суицидния риск.
8. Подходи за предотвратяване на суицидния риск, фокусирани върху застрашената личност. Проява на емпатия и съпричастност, изследване на алтернативите, отклоняване на вниманието и създаване на конкретни непосредствени ангажименти.
9. Поведение при суициден риск от сътрудник на „Телефон на доверието“. Възможности за съдействие от страна на звената за спешна психиатрична помощ.
10. Дългосрочна психологична помощ при лица и семейства с преживени суицидни опити. Превенция на повторни опити за суицид.
11. Психопрофилактика на суицидния риск. Профилактика на суицидния риск в здравните заведения. Поведение при съобщаване на диагноза с неблагоприятен изход. Информирание и работа с близките на пациент със заболяване в терминален стадий.
12. Етични аспекти на евтаназията. Аргументи в подкрепа и против подобни действия от страна на служители в сферата на помагащите професии.

13. Палеативни грижи при лица в терминално състояние. Групи за самопомощ. Съдействие на семействата с лица в терминален стадии на тежки заболявания.
14. Психо-образователни програми за стратегическа превенция на суицидния риск.
15. Ключови емоционални и социални компетентности за ефективно справяне с житейски кризи и загуби. Изграждане на индивидуално-психологични компетентности за стресоустойчивост
16. Психологична работа с двойки с тежки травматични отношения, създаващи риск за насилствени суицидни действия по ревностови подбуди
17. Създаване на подкрепяща социална и професионална среда за ефективна подкрепа при природни бедствия, социални сътресения и други ситуации на тежки загуби и кризи.
18. Израстване в ситуация на загуба и криза. Ризилиънс – ключови фактори за превръщане на кризата в предпоставка за индивидуално и общностно израстване и развитие
19. Обобщение на наученото по време на обучението в дисциплината и отговор на индивидуални въпроси.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Психиатрия, учебник за ВУЗ, одобрен от МОН., под ред. на проф. Дрозда Писева, Първо издание, 2005г. , издателство Арсо – Асен Петров“, София
2. Лиза Ранкин, „Доктор УМ – Научни доказателства за лечебната сила на мисълта“, СофтПрес – ООД, 2014
3. Лоурънс Шулман, Изсухването да се помага на индивиди, семейства и групи. Фондация „Невронауки и поведение“, София, 1994.
4. Национална Програма “Превенция на самоубийствата в Република България 2013 – 2018 година” [Suicide%20Prevention%202013-2018.pdf](#)
5. Психичното здраве на европейците — в светлината на прожекторите [europa.eu/rapid/press-release_IP-08-933_bg.pdf](#).
6. Епидемиологично проучване на опитите за самоубийства в република България, д-р Владимир Наков, [ncphp.government.bg/files/Suicide_VI_Nakov_2015_NCPHA.ppt](#)
7. Темата за самоубийството и за отговорността на медиите в три примера [http://www.dnevnik.bg/analizi/2016/06/21/2780746_temata_za_samoubiistvoto_i_za_otgovornostta_na_mediite/](#)
8. Ръководство за ранно откриване на тревожност и депресия в първичната помощ. [http://www.bgmental.info/sites/default/files/Rukovodstvo%20OPL%20with%20annexes.pdf](#)
9. Comprehensive Textbook of Suicidology, Ronald W. Maris, Alan L. Berman, Morton M. Silverman, Guilford Press, New York, London, 2000
10. Suicide: Strategies and Interventions for Reduction and Prevention, Stephen Palmer, Routledge, New York London, 2008
11. Understanding and Preventing Suicide: The Development of Self-Destructive Patterns and Ways to Alter Them, Kristine Bertini, Praege, 2009.